

1 והרי זה כמו בדרשה ד"אל תיקרי בניך אלא בוניך" - ש"בניך" ו"בוניך" הם אמנם דרגות שונות
2 בעבודה, כמבואר בארוכה ב'לקוטי תורה'⁸¹, וכן הוא בפשטות, שישנם "בוניך" ש"מרביתם שלום בעולם"
3 בפועל, וישנם כאלו שהם רק "בניך לימודי ה'", שיושבים בישיבה ולומדים תורה, ועדיין לא יצאו לעולם
4 להיות "בוניך" ש"מרביתם שלום בעולם"; אבל אף-על-פי-כן, כאשר יוצאים לעולם ונעשים "בוניך", הנה
5 בשעת מעשה הרי הם גם "בניך".

6 ועל-דרך-זה בענין "הליכות עולם לו" - שאף-על-פי שלפי הדרשה "אל תיקרי הליכות אלא הלכות",
7 מדובר כאן אודות "השונה הלכות בכל יום" ש"מובטח לו שהוא בן עולם הבא", הנה לאמיתו של ענין,
8 בהיותו "שונה הלכות בכל יום", יש לו כבר מה שפעל את ה"עולם הבא".

9 אלא, שמצד עבודת האדם הרי זה יכול להיות בשני אופנים:

10 בענין "בניך" ו"בוניך" - יכול להיות "בניך" בפני עצמו ו"בוניך" בפני עצמו; ויכול להיות ששניהם
11 יתאחדו בעבודתו.

12 וכמו כן בענין "הליכות עולם לו": אם עבודתו היא בשלימות - אזי זוכה ש"עולמך תראה בחייך",
13 שבהיותו בעולם הזה, למטה מעשרה טפחים, רואה בעיני בשר את ה"עולם הבא"; ואם לאו - הרי זה
14 באופן שיראה זאת בגלוי לאחרי מאה ועשרים שנה, ובלשון הרמב"ם - כפי שהתורה על הרוב תדבר⁸²
15 - "אחר חיי העולם הזה . . הנמצא לכל אדם בראשונה", "למחר לקבל שכרם".

16 ולהעיר, שבאופן כזה מתחילה גם מסכת ברכות - "מאימתי קורין את שמע בערבין":

17 "ערבין" הוא היפך הענין ד"שמע", כי "ערבין" הוא ענין של לילה וחושך, ואילו הענין ד"שמע"
18 הוא "ה' אלקינו ה' אחד"⁸³, שזהו היפך החושך והלילה (ולכן, בערבין, חושך ולילה, רק "קורין את
19 שמע", שהמצוה היא קריאת שמע בלבד).

20 אמנם, כאשר ישנה העבודה שמתחילה מ"קורין את שמע בערבין", הנה לאחר-יזה ממשיכים "עולם
21 הבא" ב"עולם הזה", באופן שגם "לעת ערב יהיה אור"⁸⁴, ו"לילה כיום יאיר"⁸⁵, כי "לא יהיה לך עוד
22 השמש לאור יומם"⁸⁶, שאז יש חילוק בין יום ללילה, שבלילה לא מאירה השמש, אלא "והיה לך הוי'
23 לאור עולם"⁸⁶, ואז גם "לילה כיום יאיר", באור הוי', שפועל ש"היה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה
24 יהיה שבעתים כאור שבעת הימים"⁸⁷.

* * *

25 יג. ויש להוסיף בזה, שעל-פי מה שנתבאר שעולם הבא ("הליכות עולם לו") שייך גם לעולם הזה
26 ("שחו גבעות עולם"), כיון שכללות הענין של עולם הבא בא לאחרי ונפעל על-ידי עולם הזה - יש כאן
27 נקודה משותפת עם סיום מסכת נזיר:

28 בנוגע לשמשון - אף-על-פי ש"לא נדר בנזיר, אלא המלאך הפרישו מן הטומאה"⁸⁸, מכל-מקום, נעשה
29 אצלו על-ידי עצמו דין נזירות (אף ש"לא היה נזיר גמור"⁸⁸). ועל-אחת-כמה-וכמה בנוגע לשמואל -
30 שאף שאין בכח נדר חנה לעשותו נזיר, שהרי "אין האשה מדירה את בנה בנזיר"⁸⁹, הנה לאחרי כן היה
31 יכול שמואל להיות נזיר גמור, ועד ל"נזיר עולם"⁹⁰.

32 ועל-פי-זה נמצא לכאורה שהמסובב (הנזירות של שמשון ושמואל בעצמם) נעשה גדול יותר מהסיבה
33 (הפרשת המלאך ונדר חנה).

(86) ישע' ס, יט.

(87) שם ל, כו.

(88) רמב"ם הל' נזירות פ"ג הי"ג.

(89) נזיר כח, ב (במשנה).

(90) רמב"ם שם הט"ז.

(81) פ' ראה כט, א ואילך.

(82) ראה מו"נ ח"ג פל"ד.

(83) ואתחנן ו, ד.

(84) זכרי' יד, ז.

(85) תהלים קלט, יב.